

व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे
अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची
समकक्षता निश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२०१२/५९१/प्र.क्र.२४५(अ)/व्यशि-४,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : २८ सप्टेंबर, २०१२.

संदर्भ : १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक:व्हीओसी-२०१२/३३७/प्र.क्र.१६१/
व्यशि-४, दिनांक १६ जुलै, २०१२.

२) सचिव, म. रा. व्य. शि. प. मंडळ यांचे पत्र क्र. मराव्यशिपमं/का-१२/समक-पशैअ/
३१२४/ २०१२, दिनांक ०१ सप्टेंबर, २०१२ अन्वये सादर केलेला समिती अहवाल.

प्रस्तावना : देशाच्या आर्थिक प्रगतीमध्ये व्यवसाय शिक्षणास अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त झालेले आहे. ही काळाची गरज ओळखून राज्य शासनाने व्यवसाय शिक्षणाच्या विकासासाठी अनेक योजना सुरु करण्याचे धोरण अवलंबिलेले आहे. तसेच आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत टिकून राहण्यासाठी औद्योगिक क्षेत्रात कुशल कामगार वर्गाची गरज निर्माण झालेली आहे. त्यासाठी व्यवसाय शिक्षणाचा दर्जा उंचावणे अत्यंत आवश्यक आहे.

सध्या व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे व्यवसाय अभ्यासक्रम उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध नसल्याने अशा विद्यार्थ्यांसाठी कुठीतता घालवून भविष्यात त्यांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या जास्त संधी उपलब्ध करून देणे क्रमप्राप्त आहे. व्यवसाय शिक्षणाचा प्रसार प्रभावीपणे होण्यासाठी व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी उच्च माध्यमिक +२ स्तरावरील अभ्यासक्रमांची समकक्षता मिळणे गरजेचे आहे.

व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीच्या अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी उच्च माध्यमिक +२ स्तरावरील अभ्यासक्रमांशी समकक्षता मिळणेसाठी आणि १ वर्ष व २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना नोकरीसाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांतील अभ्यासक्रमांशी पर्यायी शैक्षणिक अर्हता निश्चित करणेसाठी संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ व्यक्ती व शासकीय अधिकारी यांची एक संयुक्त समिती शासनाने गठित केली होती. सदर समितीने याप्रकरणी मंडळाचे अभ्यासक्रमांची कारणमिमांसा केली तसेच सदर विविध स्तरावरील शिक्षण घेतलेले विद्यार्थी, त्यांचेसाठी उपलब्ध रोजगाराच्या संधी, उद्योगधंद्यांसाठी आवश्यक कुशल मनुष्यबळ, शिक्षण घेत असतांना गळती झालेले विद्यार्थी, सेवायोजन कार्यालयातील विद्यार्थी नोंदणी तपशिल, अभ्यासक्रमांना समकक्षता तसेच पर्यायी शैक्षणिक अर्हता दिल्याने विद्यार्थ्यांना होणारे फायदे, राज्यामध्ये व देशामध्ये विविध विभागांनी समकक्षता तसेच पर्यायी शैक्षणिक अर्हता याबाबत निर्गमित केलेले आदेश, व्यवसाय शिक्षणासाठी विविध समितींनी केलेल्या शिफारशी, अभ्यासक्रम राबविताना संस्थांकडून पूर्तता होणेकरीता आवश्यक अटी इत्यादीबाबत सर्वकष अभ्यासक्रम आढावा घेवून समितीने शिफारशी व आवश्यक अटीसह अहवाल शासनास सादर केलेला आहे. सदर अहवालामध्ये व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची समकक्षता निश्चित करणेबाबत शिफारस करण्यात आलेली आहे. त्यास अनुसरून व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची समकक्षता निश्चित करण्यास मान्यता देण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

वरील पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे सोबतच्या परीशिष्ट "अ" मध्ये दर्शविल्यानुसार इयत्ता १० वी उत्तीर्ण झाल्यानंतर २ वर्ष कालावधीच्या पूर्ण वेळ स्वरूपाच्या विविध गटातील २११ अभ्यासक्रमांना +२ स्तराची समकक्षता (Equivalence) म्हणून या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. म्हणजेच महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे प्रमाणपत्र हे राज्यातील उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाकडून इयत्ता १२ वी (सर्व विद्या शाखा) उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांसाठी देण्यांत येणाऱ्या प्रमाणपत्राशी समतुल्य राहिल.

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाने इलेक्ट्रॉनिक्स तसेच प्रिंट मिडीयामध्ये व्यापक प्रसिध्दी द्यावी.

सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणकीय संकेतांक क्रमांक २०१२०९२८१५०२३४२४०२ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(चं. के. जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) आयुक्त, रोजगार स्वयंरोजगार व कौशल्य विकास, नवी मुंबई.
- २) संचालक (प्रशिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - १
- ३) संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - १
- ४) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई / नाशिक / पुणे / अमरावती / औरंगाबाद / नागपूर (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ५) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), मुंबई/ पुणे/ नाशिक/ कोल्हापूर/ नागपूर/ अमरावती/ लातूर/ औरंगाबाद. (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ६) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ७) सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, पुणे
- ८) कुलसचिव, सर्व विद्यापिठे, महाराष्ट्र राज्य. (कृषी / अकृषी)
- ९) सहसचिव, उच्च शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सह सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सहसचिव, विद्यापिठे, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) उपसचिव, तंत्र शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १४) संचालक, उच्च शिक्षण, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १५) संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.
- १६) संचालक, शालेय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १७) महाराष्ट्र राज्य कृषी शिक्षण व संशोधन परीषद, पुणे:
- १८) सचिव, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, बांद्रा, मुंबई ५१
- १९) मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग) यांचे खाजगी सचिव
- २०) मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग) यांचे खाजगी सचिव
- २१) निवड नस्ती (व्यशि-४)

सोबतचे परिशिष्ट अ

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळातर्गत राबविण्यात येणारे इ.१० वी प्रवेश पात्रता असलेले ०२ वर्ष कालावधीचे पूर्णवेळ स्वरूपाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना + २ स्तराची समकक्षता निश्चित करण्यास मान्यता दिलेल्या अभ्यासक्रमांची यादी

अ क्र	अभ्यासक्रमाचे नांव	कोड नंबर	शैक्षणिक अर्हता	कालावधी	विद्यार्थी संख्या (एक तुकडी साठी)
	संगणक गट (Computer)				
1	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सायन्स	101401	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
2	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर टेक्नॉलॉजी	101402	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
3	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर डिझाइन	101403	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
4	सी.सी.इन कॉम्प्युटर प्रोग्रॅमिंग	101404	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
5	सी.सी.इन कॉम्प्युटर वेब टेक्नॉलॉजी	101405	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
6	सी.सी.इन कॉम्प्युटर ऑप्लिकेशन	101406	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
7	सी.सी.इन कॉम्प्युटर ऑपरेटर	101407	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
8	सी.सी.इन कॉम्प्युटर इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी	101408	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
9	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सीएनसी प्रोग्रॅमर	101409	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
10	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर कन्सल्टंट	101410	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
11	सी.सी.इन जावा प्रोग्रॅमर	101411	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
12	सी.सी.इन ऑपरेटिंग सिस्टीम इंजिनियर	101412	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
13	सी.सी.इन कॉम्प्युटर सिस्टीम ऑनॅलिस्ट	101413	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
14	सी.सी.इन कॉम्प्युटर असोसिएट अँड डिझाइन	101414	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
15	सी.सी.इन कॉम्प्युटर नेटवर्क्स	101415	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
16	सी.सी.इन कॉम्प्युटर नेटवर्क अँड मिनीस्टेटर	101416	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
17	सी.सी.इन कॉम्प्युटर ग्राफीक्स	101417	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
18	सी.सी.इन कॉम्प्युटर ऑनमेशन	101418	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
19	सी.सी.इन कॉम्प्युटर अँड डिझाइन (कॅड)	101419	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
20	सी.सी.इन ऑटो कॅड टेक्नीक	101420	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
21	सी.सी.इन डि.टी.पी. टेक्नीक	101421	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
22	सी.सी.इन ग्राफिक डिझाइन टेक्नीशियन	101423	एस्. एस्. सी.	२ वर्ष	25
	पॅरामेडीकल गट				
23	सी. सी. इन एक्स रे टेक्नियशियन	201403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
24	सी. सी. इन मेडिकल लॅब टेक्नियशियन	201404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
25	सी. सी. इन ऑर्थोडॉन्टिक टेक्नियशियन	201405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
26	सी. सी. इन मल्टीपरपज हेल्थ वर्कर	201406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
27	सी. सी. इन डेंटल टेक्नियशियन	201407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
28	सी. सी. इन डेंटल हायजिनिस्ट	201408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
29	सी. सी. इन फिजिओ थेरेपीस्ट (For Blind)	201409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
30	सी. सी. इन फिजिओ थेरेपीस्ट	201410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
31	सी.सी.इन मेकेनिक डेंटल लॅबरटरी टेक्नीशियन	201411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
32	सी.सी.इन हॉस्पिटल हाउस किपिंग	201412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
33	सी.सी.इन मल्टीपरपज व्हेटरनरी असिस्टंट	201413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
34	सी.सी.इन व्हेटरनरी फॉर्मोसीस्ट अँड आर्टोफिसीयल इनसीमीनेशन	201415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
35	सी.सी.इन व्हेटरनरी सायन्स	201416	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
36	सी.सी.इन हेल्थ केअर सायन्स	201414	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

CK Jadhav

तांत्रिक गट -					
इलेक्ट्रॉनिक्स गट					
37	सी.सी. इन रेडिओ अँड ओडीयो सिस्टम	301401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
38	सी.सी. इन टि.व्ही. अँड व्हिडिओ सिस्टम	301402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
39	सी.सी. इन कम्प्युटर इलेक्ट्रॉनिक्स	301403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
40	सी.सी. इन इण्डस्ट्रीयल इलेक्ट्रॉनिक्स	301404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
41	सी.सी. इन इलेक्ट्रॉनिक्स इन्स्ट्रुमेंट अँड मेझरमेंट	301405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
42	सी.सी. इन मायक्रोप्रोसेसर अँड मायक्रोकंट्रोलर	301406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
43	सी.सी. इन पी.एल.सी. अँड इटस अप्लीकेशन	301407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
44	सी.सी. इन रिपेअर मेन्टेनन्स ऑफ बायोमेडीकल इक्विपमेंट	301408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
45	सी.सी. इन प्रोसेस कंट्रोल अँड प्रोसेस इन्स्ट्रुमेंटेशन	301409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
46	सी.सी. इन बायोमेडीकल इन्स्ट्रुमेंटेशन रेडिओलॉजी अँड इमेजिंग	301410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
47	सी.सी. इन इन्टेलिजेंस, मेन्टेनन्स अँड सर्विसिंग ऑफ मेडीकल इक्विपमेंट	301411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
48	सी.सी. इन रडार अँड सॅटेलाइट्स कम्युनिकेशन	301412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
49	सी.सी. इन ऑटोमोबाइल इलेक्ट्रॉनिक्स	301413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
50	सी.सी. इन डिजिटल अँड डेटा कम्युनिकेशन	301414	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
51	सी.सी. इन टूबल शूटिंग ऑफ इलेक्ट्रॉनिक इक्विपमेंट	301415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
52	सी.सी. इन मेकॅनिकल मेकॅट्रॉनिक्स	301416	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
53	सी.सी. इन मेकॅनिकल कॉम्प्युटर हार्डवेयर	301417	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
इलेक्ट्रीक गट					
54	सी.सी. इन इलेक्ट्रीकल वायरिंग इन्स्ट्रुमेंटेशन अँड कॉस्टिंग	302401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
55	सी.सी. इन रिपेअर्स अँड रिवायडींग ऑफ इलेक्ट्रीकल डोमॅस्टिक अप्लायन्सेस	302402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
56	सी.सी. इन रिपेअर्स अँड रिवायडींग ऑफ इलेक्ट्रीक मोटार	302403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
57	सी.सी. इन लाइनमन	302404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
58	सी.सी. इन इलेक्ट्रीकल इंजिनिअरींग	302405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
59	सी.सी. इन हाय वोल्टेज इंजिनिअरींग	302406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
60	सी.सी. इन इल्युमिनेशन इंजिनिअरींग	302407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
61	सी.सी. इन इलेक्ट्रीकल इन्स्ट्रुमेंटेशन	302408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
62	सी.सी. इन इलेक्ट्रीशियन	302409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
मेकॅनिकल गट					
63	सी.सी. इन ड्राफ्ट्समन मेकॅनिकल	303401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
64	सी.सी. इन पंप ऑपरेटर कम मेकॅनिक	303402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
65	सी.सी. इन जनरल फिटर कम मेकॅनिक	303403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
66	सी.सी. इन स्ट्रक्चरल फॅब्रिकेटर अन्ड रिपेअर टेक्नोलॉजी	303404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
67	सी.सी. इन प्रोडक्शन क्वालिटी कंट्रोल	303405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
68	सी.सी. इन हायड्रॉलक्स अँड न्यूमॅटिक्स	303406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
69	सी.सी. इन मशीनिस्ट	303407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
70	सी.सी. इन मशीनिस्ट (ग्राइंडर)	303408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
71	सी.सी. इन अँडवान्स मशिन टूल ऑपरेटर	303409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
72	सी.सी. इन इंडस्ट्रियल ऑटोमेशन	303410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
73	सी.सी. इन सी.एन.सी. प्रोग्रामिंग अँड मशीनिंग	303411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
74	सी.सी. इन टर्नर	303412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
75	सी.सी. इन टूल अँड डाय मेकींग	303413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
76	सी.सी. इन सीएनसी टर्निंग	303414	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
77	सी.सी. इन इंजिनीअरींग मेट्रोलॉजी	303415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
78	सी.सी. इन कॅड कैम	303416	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
79	सी.सी. इन जनरल वेल्डिंग	303417	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
80	सी.सी. इन वेल्डिंग टेक्नोलॉजी	303418	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
81	सी.सी. इन वेल्डिंग फॅब्रिकेशन अँड ऑटोमेशन	303419	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
82	सी.सी. इन वेल्ड टेस्टिंग अँड क्वालिटी मॅनेजमेंट	303420	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
83	सी.सी. इन बेसिक रेफ्रिजरेशन अँड एअर कंडिशनिंग	303421	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
84	सी.सी. इन इंडस्ट्रियल रेफ्रिजरेशन अँड एअर कंडिशनिंग	303422	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
85	सी.सी. इन फॉर्मिचर मॅकिंग अँड डिझायनिंग	303423	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
86	सी.सी. इन एअर कंडिशनिंग अँड रेफ्रिजरेशन टेक्निशियन	303425	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
87	सी.सी. इन मेकॅनिकल इंजिनीअरींग	303426	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
88	सी.सी. इन मेकॅनिकल टेक्निशियन	303427	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
89	सी.सी. इन वेल्डिंग टेक्निक	303428	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
90	सी.सी. इन स्ट्रक्चर फॅब्रिकेशन	303429	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
91	सी.सी. इन इलेक्ट्रोप्लेटिंग	303430	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

CK

92	सी.सी. इन इंस्ट्रुअल टेक्नोलॉजी	303431	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
93	सी.सी. इन मटेरिअल टेस्टिंग अँड हीट ट्रीटमेंट	303432	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
94	सी.सी. इन बॉइलर अटेंडेंट	303433	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
95	सी.सी. इन फॉर्निचर मेकिंग	303434	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
सिव्हील गट					
96	सी.सी. इन आर्किटेक्ट ड्राफ्ट्समन	304401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
97	सी.सी. इन ड्राफ्ट्समन सिव्हील	304402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
98	सी.सी. इन इंटीरियर डेकोरेशन अँड डिज़ायनिंग	304403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
99	सी.सी. इन कन्स्ट्रक्शन सर्वेयिंग	304404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
100	सी.सी. इन बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन सुपरवायज़र	304405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
101	सी.सी. इन बिल्डिंग मेन्टेनन्स	304406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
102	सी.सी. इन बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन टेक्नोलॉजी	304407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
103	सी.सी. इन बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन मैनेजमेंट	304408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
104	सी.सी. इन बिल्डिंग कन्स्ट्रक्शन अँड प्लंबिंग	304409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
105	सी.सी. इन आर्किटेक्चरल ग्राफीक डिज़ायनर	304410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
106	सी.सी. इन इंटीरियर कंड ऑपरेटर	304411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
107	सी.सी. इन वॉटर सप्लाय अँड सेनीटरी इंजिनियरिंग	304412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
108	सी.सी. इन बिल्डिंग सर्विसेस अँड मेन्टेनन्स	304413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
109	सी.सी. इन लैंडस्केप आर्किटेक्चर	304414	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
110	सी.सी. इन एक्सप्लोररी अँड इंटीरियर डिज़ाइन	304415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
अग्रिकल्चर गट					
111	सी.सी. इन अग्रिकल्चरल केमीकल्स	305401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
112	सी.सी. इन वीडियोआईड अँड फर्टीलायज़र	305402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
113	सी.सी. इन अग्रिकल्चरल टेक्नोलॉजी	305403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
114	सी.सी. इन कॉप प्रोडक्शन अँड मैनेजमेंट	305404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
115	सी.सी. इन सोईल कन्सर्वेशन	305405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
116	सी.सी. इन वॉटर शेड मैनेजमेंट अँड सोईल कन्सर्वेशन	305406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
117	सी.सी. इन सोईल सायन्स अँड प्लांट न्यूट्रिशन	305407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
118	सी.सी. इन इन्सेक्ट अँड पेस्ट मैनेजमेंट	305408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
119	सी.सी. इन प्लांट प्रोटेक्शन	305409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
120	सी.सी. इन अग्रोबेस फुड इंडस्ट्रीज (क्रॉप बेस)	305410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
121	सी.सी. इन अग्रोबेस फुड इंडस्ट्रीज (फीड बेस)	305411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
122	सी.सी. इन सेरीकल्चर अँड एपीकल्चर	305412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
123	सी.सी. इन मैनेजमेंट ऑफ अग्रो सर्विसेस सेंटर	305413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
124	सी.सी. इन अग्रिकल्चर इकोनॉमिक्स अँड फार्म मैनेजमेंट	305415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
125	सी.सी. इन कम्युनिटी डेवलपमेंट अँड अग्रिकल्चरल एक्सटेंशन	305416	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
126	सी.सी. इन मार्केटिंग अँड सेल्समनशिप ऑफ अग्रोप्रोड्यूस	305417	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
127	सी.सी. इन मशरूम कल्टीवेशन	305418	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
128	सी.सी. इन हॉर्टीकल्चर	305419	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
129	सी.सी. इन हॉर्टीकल्चर नर्सरी मैनेजमेंट	305420	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
130	सी.सी. इन प्लॉन्टेशन क्रॉप	305421	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
131	सी.सी. इन मेडीसीनल अँड अरोमेटीक प्लांट	305422	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
132	सी.सी. इन फ्लोरीकल्चर	305423	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
133	सी.सी. इन कल्टीवेशन ऑफ फ्रूट्स अँड व्हेजीटेबल	305424	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
134	सी.सी. इन व्हेजीटेबल सीड प्रोडक्शन	305425	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
135	सी.सी. इन व्हेजीटेबल प्रोडक्शन	305426	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
136	सी.सी. इन प्रोडक्शन अँड प्रोसेसिंग ऑफ फ्रूट अँड व्हेजीटेबल	305427	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
137	सी.सी. इन सीड प्रोडक्शन टेक्नोलॉजी	305428	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
138	सी.सी. इन फुड प्रोसेसिंग	305429	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
139	सी.सी. इन फॉरेस्ट्री	305430	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
140	सी.सी. इन डेअरी	305431	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
141	सी.सी. इन डेअरी फार्मिंग	305432	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
142	सी.सी. इन पीगरी अँड गोटर्री	305433	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
143	सी.सी. इन पोल्ट्री अँड स्वाइन प्रोडक्शन	305434	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
144	सी.सी. इन अग्रोबेस फुड इंडस्ट्रीज (ऑनमल बेस)	305436	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
145	सी.सी. इन फॉर्म मेकेनिक्स	305438	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
146	सी.सी. इन रिपेयर अँड मेन्टेनन्स ऑफ पॉवर ड्रीव्जन फार्म मशिन	305439	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
147	सी.सी. इन अग्रिकल्चरल इंजीनियरिंग	305440	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
148	सी.सी. इन पॉवर ड्रिव्जन फार्म मशिनरी	305441	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

ऑटोमोबाइल					
149	सी.सी. इन ऑटो इंजिनियरिंग टेक्नोलॉजी	306401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

CKJee

150	सी.सी. इन ऑटो इंजिनिअरींग टेक्नीशियन	306402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
151	सी.सी. इन मोटर गैरेज मैनेजमेंट	306403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
152	सी.सी. इन मोटर बाई रीपेअरिंग	306404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
153	सी.सी. इन रिपेअर्स ऑफ मोटर सायकल अंड स्कूटर (टु व्हीलर)	306405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
154	सी.सी. इन मेकैनिक्स मोटर व्हीकल	306406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	केमिकल- (Chemical)				
155	सी.सी. इन मैटेनन्स मेकैनिक्स केमिकल प्लांट	307401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	अतांत्रिक गट				
	कैटरिंग - Catering				
156	सी.सी. इन फूड अंड बेकरीज ऑपरेशन्स	401401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
157	सी.सी. इन होटल ऑपरेशन्स	401402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
158	सी.सी. इन फूड प्रोसेसिंग टेक्नोलॉजी	401403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
159	सी.सी. इन बेकरी अंड कन्फेक्शनरी मैनेजमेंट	401404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
160	सी.सी. इन कैटरिंग अंड रेस्टोरेंट मैनेजमेंट	401407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	टेक्सटाईल गट				
161	सी.सी. इन टेक्सटाईल डिजायनिंग	402401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
162	सी.सी. इन टेक्सटाईल क्राफ्ट (किटिंग)	402402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
163	सी.सी. इन निटींग टेक्नोलॉजी	402403	१२ वीं बायोलाजी पास	२ वर्ष	25

	खेळ गट				
164	सी.सी. इन फिजिकल एज्युकेशन	404401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
165	सी.सी. इन मॅन्युफॅक्चरींग ऑफ स्पोर्ट्स गुड्स	404402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	सौंदर्यशास्त्र				
166	सी.सी. इन प्रोफेशनल ब्यूटिशियन	405401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	मुद्रण गट				
167	सी.सी. इन ऑफसेट प्रिंटिंग टेक्नीशियन	406401	एस एस सी	२ वर्ष	25
168	सी.सी. इन कॉम्प्यूटराइज्ड प्रिंटिंग टेक्नोलॉजी	406402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	चर्मकला (लेदर)				
169	सी.सी. इन फुटवेअर टेक्नोलॉजी	407401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
170	सी.सी. इन मॅन्युफॅक्चरींग ऑफ लेदर गुड्स	407403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
171	सी.सी. इन लेदर मॅन्युफॅक्चरींग	407404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	वाणिज्य गट				
172	सी.सी. इन मटेरिअल मैनेजमेंट	408401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
173	सी.सी. इन बाईंग अंड मर्चंडाईझिंग	408402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
174	सी.सी. इन लॉजिस्टिक्स मैनेजमेंट	408403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
175	सी.सी. इन रिटेल मैनेजमेंट	408404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
176	सी.सी. इन मार्केटिंग अंड फायनान्स	408405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
177	सी.सी. इन सेल्स डिस्ट्रीब्यूटर मैनेजमेंट	408406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
178	सी.सी. इन अंडरटायझिंग अंड मार्केटिंग रिसर्च	408407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
179	सी.सी. इन इम्पोर्ट अंड एक्सपोर्ट मैनेजमेंट	408408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
180	सी.सी. इन रिस्क मैनेजमेंट	408409	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
181	सी.सी. इन इन्वेस्टमेंट अंड लोन मैनेजमेंट	408410	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
182	सी.सी. इन बैंकिंग अंड इन्शुरन्स	408411	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
183	सी.सी. इन ई-कॉमर्स मैनेजमेंट	408412	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
184	सी.सी. इन शेअर मार्केट अंड इन्वेस्टमेंट्स	408413	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
185	सी.सी. इन बिझिनेस स्टडीज	408414	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
186	सी.सी. इन स्टैटिस्टिक्स अंड कॉम्प्यूटर ऑप्लिकेशन	408415	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

Handwritten signature

	ऑपरेल गट				
187	सी. सी. इन फेशन डिझाईनिंग अॅण्ड क्लोदींग कन्स्ट्रक्शन	410401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
188	सी. सी. इन कर्मशिल गारमेट डिझाईनिंग अॅण्ड मेकिंग	410402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
189	सी. सी. इन फेशन गारमेट मेकिंग	410403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
190	सी. सी. इन क्लोदींग फॉर फैमिली	410404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
191	सी. सी. इन मास्टर इन टेलरींग	410405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
192	सी. सी. इन क्लोदींग अॅण्ड एम्ब्रॉयडरी	410406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
193	सी. सी. इन फेशन मर्चन्टायझिंग अॅण्ड प्रॉडक्शन	410407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
194	सी. सी. इन फेशन टेक्नॉलॉजी	410408	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	आर्ट				
195	सी.सी.इन अप्पाइड आर्ट	412401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
196	सी.सी.इन कर्मशिल आर्टिस्ट	412402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	मास-मिडीया				
197	सी.सी.इन अॅग्रीकल्चर जरनलीझम	413401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	टुरिझम				
198	सी.सी.इन ट्रॅव्हल अॅण्ड टुरिझम मॅनेजमेंट	414401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
199	सी.सी.इन बेसिक ऑफ टुरिझम अॅण्ड एव्हिएशन इन्डस्ट्री मॅनेजमेंट	414402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
200	सी.सी.इन बेसिक ऑफ मॅनेजमेंट अॅण्ड मार्केटींग ऑफ टुरिझम इन्डस्ट्री	414403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
201	सी.सी.इन बेसिक ऑफ ट्रॅव्हल मॅनेजमेंट	414404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
202	सी.सी.इन टूर गाईड अॅण्ड एस्कोर्ट	414405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
203	सी.सी.इन बेसिक ऑफ प्लॉनिंग अॅण्ड मार्केटींग टुरिझम	414406	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
204	सी.सी.इन टुरिझम अॅण्ड ट्रॅव्हल टेक्निक	414407	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	हॉस्पिटॅलिटी				
205	सी.सी.इन हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट	415401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
206	सी.सी.इन इन्स्ट्रुक्शनल हाऊस किपींग	415402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
207	सी.सी.इन हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट इन ऑफिस	415403	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
208	सी.सी.इन बेसिक ऑफ हॉस्पिटॅलिटी इन्डस्ट्री मॅनेजमेंट	415404	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
209	सी.सी.इन स्ट्रीटवर्ड ट्रेनिंग इन एअर ट्रॅव्हल	415405	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

	एव्हिएशन				
210	सी.सी.इन बेसिक ऑफ कागो हॅण्डलिंग	417401	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25
	इतर				
211	सी.सी. इन लायब्ररी अॅण्ड इन्फॉर्मेशन सायन्स	411402	एस.एस.सी.	२ वर्ष	25

CKP